

Kompetenčni center za lahko branje v Koroški osrednji knjižnici

Poročilo o delu v letu 2022

Kompetenčni center za lahko branje v Koroški osrednji knjižnici deluje od januarja 2022, nastal pa je na podlagi naših dosedanjih prizadevanj na tem področju.

Eno od osnovnih načel splošnih knjižnic je načelo dostopa za vse, zato v Koroški osrednji knjižnici posvečamo posebno pozornost ranljivim ciljnim skupinam.

Že od nekdaj se trudimo za fizično dostopnost invalidom (klančine, dvigalo), pripomočke za branje (lupe, povečevalniki, bralna očala ...), posebej označimo in izpostavimo lažje berljivo gradivo, knjige z večjim tiskom, zvočne knjige na različnih nosilcih, knjige v brajici, za uporabnike s težavami pri branju nudimo ustrezno strokovno pomoč.

Kot Kompetenčni center za lahko branje načrtno urejamo in zbiramo gradivo, ki ga uvrščamo v specializirano zbirko Berem zlahka. Ta vsebuje gradivo na različnih nosilcih in formatih zapisa in je razdeljena v 6 skupin: brajica, disleksija, lahko branje, večji tisk, znakovni jezik in zvočne knjige.

Izgradnja specializirane knjižnične zbirke je dolgoročen proces, kjer izbiramo gradivo glede na vrsto in potrebe uporabnikov. Gradivo v največji meri pridobivamo z nakupom, nekaj je tudi obveznega izvoda in darov. Načrtno nabavljamo gradivo, namenjeno uporabnikom s posebnimi potrebami. Gradivo je vsebinsko in formalno obdelano v slovenskem knjižničnem informacijskem sistemu COBISS in vključeno v javno dostopni knjižnični katalog COBISS+ . Vsak bibliografski zapis vsebuje tudi ustrezna gesla (polja 600–609, 610), ki določajo zvrst in vsebino gradiva. Zbirka se redno dopolnjuje.

Zbirka Berem zlahka

Gradivo je postavljeno v oddelku za odrasle pod interno oznako BZ (Berem zlahka) in posebno oznako za prosti pristop. Zbirka je postavljena ločeno od drugega gradiva, prav tako je gradivo opremljeno s slikovnimi oznakami, piktogrami. Uporabnikom so ob zbirki na voljo: elektronska lupa in ročne lupe za izposajo na dom, bralna očala, bralna ravnila, računalnik, slušalke in bralnik. Specializirana knjižnična zbirka je urejena tako, da omogoča prost dostop do gradiva in učinkovito samostojno rabo.

Specializirane storitve za uporabnike, ki jih nudimo v okviru kompetenčnega centra za lahko branje:

- **Brezplačna članarina.**
- **Osebni knjižničar:** knjižničar, ki uporabniku nudi pomoč pri uporabi knjižnice, njenih virov in storitev na podlagi dogovora.
- **Knjižnica na obisku:** brezplačna dostava knjig na dom bolnim, ostarelim in invalidom.
- **Slušna zanka** je namenjena uporabnikom slušnih aparatov (naglušnim osebam). Omogoča jim udobno in nemoteno poslušanje izgovorjenega v mikrofon. Slušna zanka je vgrajena v Kuharjevi dvorani in razstavišču knjižnice.
- **Klančine za dostop z invalidskim vozičkom** med gradivom in premična klančina za dostop do Kuharjeve dvorane (dvorane za prireditve).
- **Izposoja zvočnih knjig** v slovenskem jeziku preko mobilne aplikacije Audibook.
- **Prilagojena spletna stran knjižnice.** Vse informacije, kontakti in novice so dostopni na naši spletni strani: <https://www.knjiznica-ravne.si>.
- **Po dogovoru:** bralne skupine, vodenje in ogled knjižnice, individualno izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice, računalniško opismenjevanje.

Na spletni strani knjižnice smo objavili celotno grafično podobo zbirke Berem zlahka, priročnik celotne grafične podobe pa smo posredovali oziroma omogočili uporabo enotnih piktogramov zainteresiranim knjižnicam po vsej Sloveniji. Druge knjižnice so povzele naš sistem označevanja gradiva za ranljive ciljne skupine (piktogrami za lahko branje, brajico, zvočne knjige, večji tisk,

znakovni jezik, disleksija), kar prispeva k enotnosti glede knjižničnih storitev za posebne skupine uporabnikov.

Pripravili in objavili smo vodnik po knjižnici – brošuro Obisk knjižnice, ki je prilagojena za lahko branje in je na voljo v tiskani obliki ter na spletu: <https://www.knjiznica-ravne.si/kompetencni-center-za-lahko-branje/lahko-branje-2/>. Na spletni strani Koroške osrednje knjižnice sta dostopni tudi vpisnica in izjava o oprostitvi plačila letne članarine, ki smo ju priredili za lahko branje.

Ožjo in širšo okolico smo seznanjali z delovanjem kompetenčnega centra z objavo poljudnega članka o lahkem branju v naši knjižnici v lokalnem časopisu Ravenski razgledi, s prispevkom o Kompetenčnem centru za lahko branje, objavljenem v oktobrskem *Napovedniku* (programu prireditev knjižnice), in številnimi promocijskimi akcijami ob različnih dogodkih v širši okolici; v okviru enega izmed teh smo kot ambasadorja lahkega branja pridobili Adija Smolarja.

Z vodenimi ogledi, predstavitvami in individualnimi svetovanji smo bili na razpolago končnim uporabnikom, pa tudi zainteresiranim strokovnjakom in splošni javnosti. Na ta način smo pripomogli k večji prepoznavnosti lahkega branja v knjižnicah, prav tako tudi v širši javnosti. V pripravi so še strokovna priporočila za poenotenje postavitve gradiva, namenjenega posebnim skupinam uporabnikov.

V sodelovanju z društvu bibliotekarjev Koroške, Celja in Maribora smo pripravili in izvedli strokovno srečanje *Bralna kultura in posebne zbirke*. Na njem smo predstavili prispevek z naslovom *Berem zlahka – posebna zbirka Kompetenčnega centra za lahko branje v Koroški osrednji knjižnici*.

Izvedli smo anketo med slovenskimi splošnimi knjižnicami in z njeno pomočjo pripravili aktivnosti za ostale knjižnice – nudili smo strokovno svetovanje splošnim knjižnicam pri izvajanju storitev in dejavnosti za uporabnike lahkega branja in jih obveščali o novostih na področju lahkega branja. Priprava strokovnega članka na podlagi te ankete je v teku. Prav tako je v pripravi informativna zloženka o kompetenčnem centru za splošno in strokovno javnost.

Redno spremljamo novosti na področju lahkega branja, novice in obvestila o tem področju pošiljamo splošnim knjižnicam in vsem, ki to želijo in se prijavijo na prejemanje obvestil kompetenčnega centra.

Izvedli smo več delavnic za končne uporabnike lahkega branja in zbirke Berem zlahka (izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice, predstavitev ponudbe in dejavnosti, integrativne ustvarjalne delavnice itd.).

Uporabnike lahkega branja smo povabili k sodelovanju v bralni znački za odrasle Korošci pa bukve beremo, kjer smo jim namenili posebno rubriko in izbor knjig. Otroške uporabnike lahkega branja smo vključili v predšolsko bralno značko Petra Nosa, ki jo izvajamo v vseh vrtcih v Mežiški dolini. V okviru obeh bralnih značk smo obiskali ciljne skupine v njihovem okolju ali jih povabili na obisk in pripravili zanje bralna srečanja, bralne urice oziroma bibliopedagoške ure.

Na spletni strani imamo objavljen seznam literature v lahkem branju, ki zajema leposlovje, strokovno gradivo in periodiko v lahkem branju, pa tudi strokovna informativna dela o lahkem branju. Namenjen je torej tako bralcem, končnim uporabnikom, kot knjižničnim in drugim strokovnim delavcem oziroma vsem zainteresiranim. Literaturo s tega področja načrtno sledimo in se jo trudimo čimprej vnašati oziroma redno posodabljati seznam, dostopen na spletnem naslovu:

https://www.knjiznica-ravne.si/kompetencni_center_za_lahko_branje/seznam-literature/